

EASO Sığınma Raporu 2020

Avrupa Birliğinde
Sığınma Durumuna İlişkin
Yıllık Rapor

Yönetici Özeti

EASO Sığınma Raporu 2020

Avrupa Birliğinde Sığınma Durumuna İlişkin Yıllık Rapor

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kapak resmi: UN Photo/Eskinder Debebe
Simgeler ve çizimler: iStock by Getty Images, Microsoft 365

© Avrupa Sığınma Destek Ofisi, 2020
Kaynağın belirtilmesi şartıyla çoğaltılmasına izin verilmektedir.

Fotoğrafların veya EASO telif hakkı kapsamında olmayan diğer materyallerin kopyalarının kullanımı konusunda doğrudan telif hakkı sahibinden izin alınmalıdır.

ISBN 978-92-9485-538-1
DOI 10.2847/432570
Katalog numarası BZ-04-20-293-TR-N

Önsöz

Sığınma konusu, Avrupa'da 2019 yılında (2015'ten bu yana ilk kez) uluslararası korumaya yönelik başvuru sayısında bir kez daha yaşanan artışla birlikte, AB politika gündeminde yüksek bir önceliğe sahip olmaya başlamıştır. Zamanla değişen eğilimler nedeniyle, ulusal sığınma sistemlerinin bütünlüğünü korurken, aynı zamanda korunmaya muhtaç kişiler için en uygun çözümler sunmaya yönelik ortak çalışmamıza da devam ediyoruz.

2020 yılında yayınlanan *EASO Sığınma Raporunda*, uluslararası koruma ve Ortak Avrupa Sığınma Sisteminin (CEAS) işleyişiyle ilgili önemli gelişmelere yönelik kısa ve kapsamlı bir genel bakış sunulmaktadır. EASO, yıllık ana raporunu hazırlamak için yıl boyunca politika değişikliklerine ve iyileştirmelere derinlemesine bir bakış sağlamak amacıyla, birçok güvenilir kaynaktan bilgi toplayıp bunları analiz ederken, aynı zamanda çözülmesi gereken sorunların da altını çizmektedir.

EASO 2020 yılında 10'uncu yılını kutlarken, kuruluşun AB+ ülkelerine sığınma konularında operasyonel ve teknik yardım sağlamadaki artan önemini hatırladık. EASO tarafından oluşturulan bilgiler, politika belirleyicilerin bilinçli kararlar almasını sağlamak, ülkelerin sürekli değişen göçmenlik biçimleriyle başa çıkmalarına yardımcı olmak ve sürekli başvuru akışı olan bir ortamda, vakaları ayrı ele alma konusunda ulusal yönetimleri desteklemek açısından son derece önemlidir.

EASO'yu tam teşekküllü bir AB kuruluşuna dönüştürüp rolünü güçlendirecek ve yetki kapsamını genişletecek yeni bir Avrupa Birliği Sığınma Ajansı düzenlemesini dört gözle bekliyoruz. Sığınma uzmanlığının merkezi olan EASO, CEAS'ın etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik hizmet odaklı, tarafsız ve şeffaf bir destek sunmaya devam edecektir.

Avrupa genelinde yaygın, şeffaf ve sürdürülebilir sığınma sistemleri konusundaki mevcut işbirliklerinden ötürü tüm ortaklarımıza minnettarım. Verimli sistemler sayesinde, göç akınlarında değişen modellere hızlı bir şekilde yanıt verilebilir ve uluslararası koruma için başvuran herkese açık, adil ve saygın bir süreç sunulabilir. 2020'de ortaya çıkan ve daha fazla insanın sığınma talebinde bulunmasına neden olabilecek küresel ve ulusal durumların ortaya çıktığını görüyoruz. Mevcut durumda, uluslararası koruma ihtiyaçlarını karşılama ve en büyük baskıya maruz kalan Üye Devletlerle dayanışma gösterme konularıyla daha yakından ilgilenerek, tam anlamıyla ortak bir Avrupa sığınma sistemine yönelik çalışmalarımızı her zamankinden daha yoğun bir şekilde sürdürmeliyiz.

Nina Gregori

İcra Direktörü
Avrupa Sığınma Destek Ofisi

Giriş

[EASO Sığınma Raporu 2020](#), uluslararası koruma alanındaki gelişmelere Avrupa düzeyinde ve ulusal düzeylerde kapsamlı genel bir bakış sunmaktadır. Çeşitli kaynaklara dayanan bu raporda, dünyadaki sığınma bağlamına yönelik kısa bir genel bakış arz edilerek Avrupa Birliğindeki (AB) gelişmeler vurgulamakta ve AB Üyesi Devletler, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre'deki (AB+ ülkeleri) yasalar, politikalar, uygulamalar ve içtihatlar konusundaki ana eğilim ve değişiklikler incelenmektedir. Raporda, göç hakları ve temel haklar daha geniş bağlamda göz önünde bulundurularak, Ortak Avrupa Sığınma Sisteminin (CEAS) önemli alanlarına odaklanılmaktadır.

1. 2019 yılında dünyada sığınma alanına genel bakış

Çatışma, zulüm, insan haklarına yönelik ihlaller, doğal afetler ve aşağılayıcı çevreler nedeniyle zorla yerlerinden edilmeleri, güvenlik arayışı için evlerinden kaçan milyonlarca insanın gerçekliğidir. Geçtiğimiz birkaç yıl içinde, dünyanın çeşitli bölgelerinde çatışma, aşırı şiddet ve ciddi siyasi istikrarsızlık nedeniyle nüfusta köklü değişimler yaşanmıştır.

Yerinden edilen insanlar arasında "mülteci" ırk, din, uyruk, belirli bir toplumsal gruba üyelik veya siyasi görüşe bağlı olarak, haklı nedenlere dayalı zulüm görme korkusu nedeniyle ülkesinden kaçmak zorunda kalan kişidir. "Ülke içinde yerinden edilmiş kişiler" ülke sınırlarının dışına çıkmamış olsalar da kendilerini savunmasız bir durumda bulabilirler.

Uluslararası koruma, Avrupa bağlamında mülteci statüsünü ve ikincil koruma statüsünü kapsar. İkinci statü, mülteci statüsüne hak kazanmayan, ancak idam cezası veya infaz, menşe ülkede işkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı muamele veya ceza, uluslararası veya ülke içinde silahlı çatışma durumlarında ayırım gözetmeyen şiddet nedeniyle, yaşamlarına yönelik ciddi ve bireysel tehdide bağlı olarak ortaya çıkan ciddi zarar görme riski taşıdıkları için korunacak durumda olan kişileri ifade eder.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Haziran 2019'da 20,2 milyon mülteci, 3,7 milyon sığınmacı, 531.000 iade edilen mülteci, 43,9 milyon ülke içinde yerinden edilmiş kişi (ÜYEK), 2,3 milyon geri dönen ÜYEK'ler ve UNHCR himayesinde 3,9 milyon vatansız kişi dahil olmak üzere toplam 79,4 milyon kişinin söz konusu olduğunu bildirmiştir.

Suriye'den gelen 6,6 milyon mülteci, küresel mülteci nüfusunun yaklaşık üçte birini oluştururken, bunu sırasıyla 2,7 milyon ve 2,2 milyon mülteciyle Afganistan ve Güney Sudan izlemektedir. Koruma arayanlar arasında, 2019'daki sığınma başvurusunda bulunan en büyük grup Venezuela vatandaşlarıydı.

Bir krizin merkez üssüne komşu ülkeler, genellikle yerinden edilmiş kişileri barındıran ilk ülkelerdir. 2019 yılında Türkiye, mutlak verilere göre açık ara en fazla sayıda mülteciye ev sahipliği yapmış, bunu Pakistan, Uganda, Almanya ve Sudan izlemiştir. Nüfus büyüklükleri bakımından, Lübnan, Ürdün ve Türkiye en yüksek mülteci grubuna ev sahipliği yapmıştır.

Yerinden edilmiş kişilerin sayısı dünya genelinde artmayı sürdürürken, devletler, uluslararası örgütler ve sivil toplum kuruluşları, zorla yerinden edilmeye ortaya çıkan karmaşık zorluklara etkin bir şekilde müdahale etmek için stratejiler geliştirmektedir. İlk [Küresel Mülteci Forumu](#), 2018 yılında Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakatta belirlenen eylem planındaki gelişmeleri izlemek ve ilerlemeleri incelemek için, Aralık 2019'da gerçekleştirilmiştir. Mutabakatta, diğer hususların yanı sıra sorumluluk paylaşımı, mültecilerin kabulü ve ev sahibi toplulukların sürdürülebilir bir

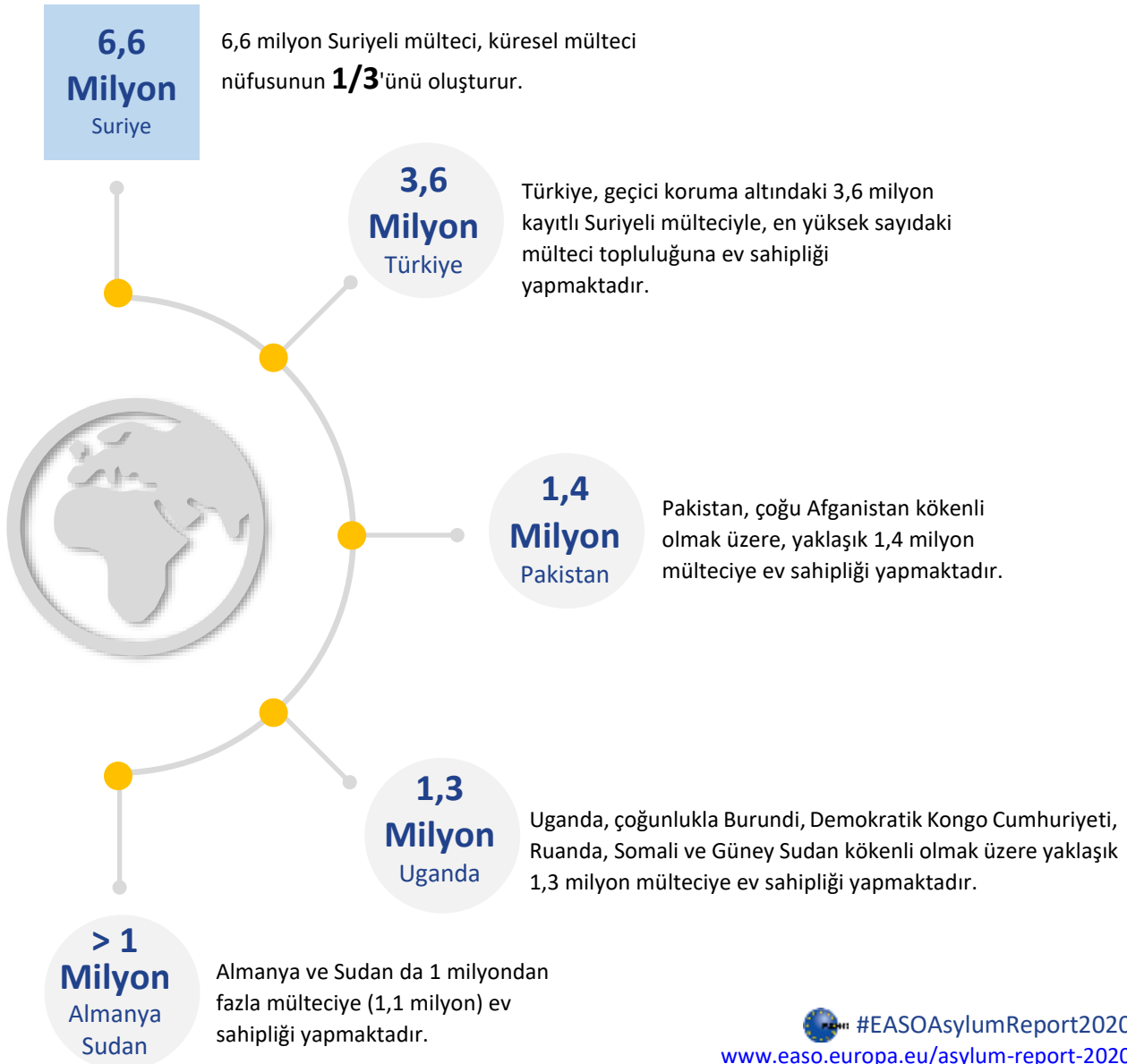
Suriye'den kaçan vatandaşlar, ülkelerinden kaçan 6,6 milyon kişilik küresel mülteci nüfusunun üçte birini oluşturmuştur.

Küresel olarak yeni girişimler ortaya çıkmaya devam etmekte ve böylece, çeşitli zorunlu göç alanlarının ön plana ve daha geniş kitlelerce ele alınmasına olanak tanımaktadır. 2019'da ilgi gören iki konu, iklim ve çevreyle ilgili nedenlerden dolayı ortaya çıkan vatansızlık ve hareketliliklerdir.

Zorunlu göçün sıklıkla göz ardı edilen bir yönü olan vatansızlık, konunun kapsamı daha belirgin hale geldiğinden, 2019 yılında daha fazla dikkat çekmiştir. Ekim 2019'da düzenlenen uluslararası bir Vatansızlığa İlişkin Yüksek Düzeyli Faaliyet Segmenti, UNHCR tarafından 2014'te başlatılan ve vatansızlığın 2024 yılına kadar sona erdirilmesini hedefleyen bir girişimin #IBelong kampanyasının yarandığını belirtmiştir. Bu etkinlikte, [Vatansızlığı Sona Erdirmeye Yönelik Küresel Eylem Planının](#) 10 hedefiyle ilgili bugüne kadar elde edilen başarılar değerlendirilmiştir.

İklim felaketlerinin insanların yerinden edilmesi üzerindeki etkisi yeni bir olgu olmamakla beraber, yerinden edilme konusunu çevreleyen politika söylemleriyle, insani ve yasal söylemlerde daha merkezi bir yer kazanıyor. Çevresel faktörlerin insan hareketliliği üzerindeki etkisinin giderek daha fazla bilinmesiyle, bu faktörlerin etkisine dikkat çekmek için hem bölgesel hem de küresel düzeylerde politika tartışmalarına neden olmuştur.

Dünya genelinde mülteci sayısı ve ev sahibi ülke payları, 2019

 #EASOAsylumReport2020
www.easo.europa.eu/asylum-report-2020

Kaynak: EASO ve UNHCR

2. Avrupa Birliğindeki Gelişmeler

2019 yılında, CEAS reform paketinin kabul edilmesi konusunda, önemli bir yasal ilerleme kaydedilmemiştir. Reform paketi müzakereleri, Avrupa Parlamentosu seçimleri ışığında bir sonraki meclis dönemine bırakılmıştır. Ancak, sığınmayla doğrudan ilgili yasama alanlarında ilerleme kaydedilmiştir. AB Konseyi, Mayıs 2019'da adalet ve içişleri alanlarında AB bilgi sistemlerinin birlikte çalışabilirliğine yönelik çerçeve oluşturan iki düzenlemeyi kabul etmiştir. Ayrıca Konsey, Haziran 2019'da Avrupa Komisyonu tarafından Eylül 2018'de teklif edilen değiştirilmiş İade Yönergesi üzerindeki kısmi ortak tutumu da kabul etmiştir.

Sığınma konusu 2019 yılında, AB siyasi gündeminde önemli yer tutmuştur. Bekleyen yasama müzakerelerinin yanı sıra, politika uygulamaları ve AB+ ülkeleri arasında uygulamalı işbirliği konusunda kayda değer çalışmalar da gerçekleştirilmiştir. Haziran 2019'da Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen AB 2019-2024 Stratejik Gündemi, AB değerleriyle bilgilendirilmiş sınır yönetimine odaklanarak, göç ve ilticayı öncelikli alanlar olarak belirleme, menşe ve transit ülkelerle işbirliği, sorumluluk ve dayanışma dengesini sağlamak için, Dublin sisteminin reformuyla ilgili oldukça ihtiyaç duyulan bir fikir birliği dahil olmak üzere, bir sonraki kurumsal döngünün temel önceliklerini belirlemiştir.

Avrupa Komisyonu, Ocak 2020'de önceliklerinden biri olarak, göçün dahili ve harici yönlerinin birbirine bağlı olduğunu kabul edecek ve daha esnek, daha insancıl ve daha etkili göç ve sığınma sistemlerini amaçlayacak yeni bir paktın başlatılmasını kabul etmiş ve yeni iş programını yayınlamıştır.

Ekim 2019'da Avrupa Komisyonu, 2015 yılından bu yana elde edilen büyük başarıları değerlendiren ve 2019'daki gelişmelere odaklanan [Avrupa Göç Gündeminin Uygulanmasına Yönelik İlerleme Raporunu](#) yayınlamıştır. Yasal reformların hızı yavaş olsa da artan baskı altındaki Üye Devletlere hızlı operasyonel ve finansal destek dahil olmak üzere politika uygulamasında ve etkili göç ve sığınma yönetimi için AB araçlarını güçlendirme konusunda daha hızlı ilerleme kaydedilmiştir.

2019'da AB dışı sınırlara varış sayısındaki genel azalmaya rağmen Avrupa'ya göç güzergâhlarında farklı eğilimler ortaya çıkmıştır. Batı ve Orta Akdeniz güzergâhlarına 2018 yılına kıyasla daha az sayıda varış olurken, Doğu Akdeniz ve Batı Balkan güzergâhlarına varış sayısı da artmıştır.

AB'nin Doğu Akdeniz güzergâhına yönelik yaklaşımındaki önemli bir boyutsa, [AB-Türkiye Bildirisi](#) aracılığıyla Türkiye'yle yapılan ortaklıktır. Bildiri sonucunda, Türkiye'den AB'ye düzensiz varışlar, dört yıllık uygulamadan sonra, anlaşma öncesine göre %94 azalmış ve toplamda yaklaşık 27.000 Suriyeli mülteci yeniden yerleşmiştir.

Avrupa Konseyi,
AB'nin 2019-2024
Stratejik
Gündemini kabul
etmiş ve sığınmaya
öncelik tanıyan bir
alandır.

Türkiye'den AB+ ülkesine yerleştirilmiştir. 2016-2025 dönemi için insani yardım, eğitim, sağlık, belediye altyapısı ve sosyoekonomik destek konularına odaklanarak, Türkiye'deki mültecilere ve ev sahibi topluluklara destek vermek üzere Mültecilere yönelik Mali Yardım Programı aracılığıyla toplam 6 milyar avro tahsis edilmiştir. Daha fazla ilerleme olması gereken bir alansa, Yunan adalarından Türkiye'ye idelerinin uygulanmasıdır.

Akdeniz'de kurtarılan göçmenlerin tahliyesi 2019'da devam etmiş ve ilk kabul, kayıt ve başka yere yerleşme dahil olmak üzere, tahliyelerde daha sistematik ve koordineli bir AB yaklaşımının gerekliliği vurgulanmıştır. Eylül 2019'da düzenlenen ve Üye Devletler, AB Konseyi Başkanlığı ve Avrupa Komisyonunun bulunduğu bir Göçe İlişkin Bakanlık Toplantısında tahliyeler ve başka yere yerleşme düzenlemelerini yönetmek üzere yapılandırılmış bir acil durum prosedürü için Fransa, Almanya, İtalya ve Malta'nın kabul ettiği Ortak Amaç Bildirisi hazırlanmıştır. Avrupa Komisyonu, Üye Devletler arasında ortak bir anlayış sağlayan ve operasyonel olarak uygulanan bildiriye dayalı Standart İşletim Prosedürlerini geliştirmek üzere bir süreç başlatmıştır.

Yeniden yerleşme konusu, 2019 yılında sığınmayla ilgili politika gündeminde önemli bir yer edinmiştir. Bir sığınma ülkesinden gelen mültecileri kabul etmeyi ve nihai olarak kalıcı yerleşim sunmayı kabul eden başka bir devlete göndermek, AB'nin ihtiyaç duyanlara koruma sağlamaya yönelik ortak çabalarının ayrılmaz bir bileşenidir. Avrupa Yeniden Yerleşim Planı, Temmuz 2015'te hayata geçirilmiş ve Aralık 2019'dan bu yana iki başarılı yeniden yerleşim programı aracılığıyla 65.000'den fazla kişiye yardımcı olmuştur.

AB 2019 yılında, çok taraflılıktan kaynaklanan kapsamlı bir yaklaşımla, göçmenlik baskılarını yönetmek adına harici ortaklarla işbirliğini sürdürmüştür. AB göç politikasının dış boyutu kapsamında yürütülen faaliyetlerin amaçları arasında, düzensiz göçün önlenmesi, iade ve kabul konusunda üçüncü ülkelerle işbirliğinin artırılması, menşe ülkelerdeki fırsatları iyileştirerek ve ortak ülkelerdeki yatırımları artırarak göçün temel nedenlerinin çözülmeye çalışılması ve uluslararası korumaya muhtaç olanların Avrupa'ya yasal yollarla giriş yapmasının sağlanması yer almaktadır.

Avrupa Birliği Adalet Divanı (CJEU), AB hukukunun uyumlu bir yorumunu ve uygulamasını sağlama görevi kapsamında, 2019 yılında CEAS'ın yorumlanmasına dair ön kararlarla ilgili 12 hüküm belirlemiştir. Örneğin, Divan şu kararı vermiştir:

- Değiştirilmiş Sığınma Prosedürleri Yönergesinin Üye Devletlerdeki mevcut uluslararası korumaya uygulanabilirliği ve birinci derece mahkemesi kararlarının geri alınmasında yargı kurumlarının rolü;
- Uluslararası korumanın iptali ve tadil edilen Yeterlik Yönergesindeki bazı hükümlerin geçerliliği;
- Değiştirilmiş Kabul Koşulları Yönergesi Madde 20(4) kapsamında bir yaptırım şekli olarak maddi kabul koşullarının geri çekilmesi; ve
- Büyük aile üyeleri (birinci derece değil) olarak kabul edilen bağımlı kişilerin değerlendirilmesi ve aile birleşimi prosedürünün prosedürle ilgili yönleri.

Ayrıca Divan, [Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi](#) kapsamında Dublin sisteminin temel kavramlarını ve teknik yönlerini de yorumlamış ve Birleşik Krallık'ın AB'den ayrılması (Brexit) sonucunda öncelikli sorunları açıklığa kavuşturmuştur.

Kaynak: EASO.

2019'da EASO'nun operasyonel yardımı, dört Üye Devlette (Kıbrıs, Yunanistan, İtalya ve Malta) 900'den fazla kişinin (EASO personeli, AB+ ülkelerinden uzmanlar, geçici ajans çalışanları, tercümanlar, kültürel araçlar ve güvenlik personeli dahil) konuşlandırılmasını koordine ederek benzeri görülmemiş düzeylere ulaşmıştır. 2019 yılında, kuruluşun yıllık bütçesinin %40'a yakını operasyonel desteğe harcanmıştır.

2019 yılında EASO, üçüncü ülke desteği alanında Batı Balkan ülkelerinde, Türkiye'de ve Orta Doğu'yla Kuzey Afrika (MENA) bölgesindeki ülkelerde kapasite geliştirme faaliyetleri yürütülmüştür.

3. Ortak Avrupa Sığınma Sistemine İlişkin Veriler

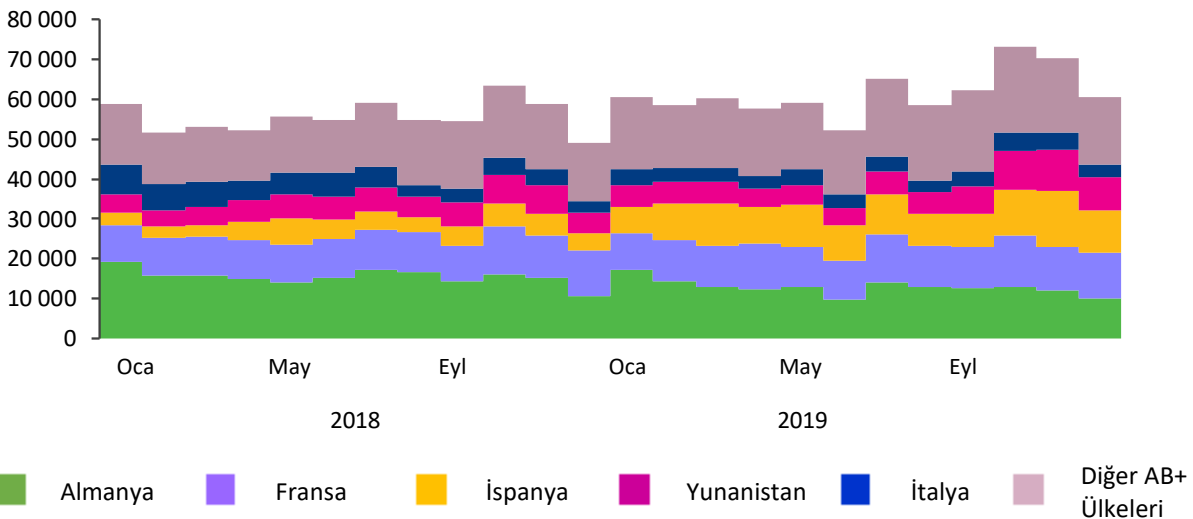
2019 yılında AB+ ülkelerine yapılan başvurularda 2018'e göre yaşanan artış

2019 yılında, 2018'e göre %11'lik artışla AB+ ülkelerine yaklaşık 740.000 uluslararası koruma başvurusu yapılmıştır. Kısmen Venezuela ve diğer Latin Amerika vatandaşlarından gelen başvurulardaki keskin artış nedeniyle 2015 yılında yaşanan göç krizinden bu yana, başvuru sayısı ilk kez artmaya başlamıştır. Fransa, Yunanistan ve İspanya gibi en çok kişiyi kabul eden ülkeler, 2019 yılında göç krizinde meydana gelenden daha fazla başvuru almıştır.

Başvurular, az sayıda Üye Devlette yoğunlaşmaya devam etmiştir. 2019'da Fransa, Almanya ve İspanya, AB+ ülkelerine yapılan tüm başvuruların yarısından fazlasını almış ve bunu Yunanistan takip etmiştir. Buna karşılık İtalya, Orta Akdeniz güzergâhında önemli ölçüde azalan düzensiz göçle bağlantılı olarak, art arda iki yıl çok daha az başvuru almıştır. EASO hesaplamalarına göre, mutlakten görece rakamlara geçen Kıbrıs, Yunanistan ve Malta, nüfus büyüklüklerine göre uluslararası koruma için en fazla başvuru alan ülkeler olmuştur.

Üç menşe ülke, 2019'da AB+ ülkelerine yapılan uluslararası korumaya yönelik tüm başvuruların dörtte birini oluşturmuştur. Kesin rakam vermek gerekirse, Suriye'den gelen başvurular yaklaşık 80.000'e ulaşmış, bunu Afganistan (yaklaşık 61.000) ve Venezuela (yaklaşık 46.000) izlemiştir. Genellikle dil, kültürel bağlantılar veya coğrafi yakınlık, başvurunun yapıldığı bölgede rol oynayabilmektedir. Genellikle İspanya'ya başvuruda bulunan Latin Amerikalılar (Venezuelalılar ve Kolombiyalılar, aynı zamanda Guatemala, Honduras ve Nikaragua vatandaşları) için de durum böyle olmuştur. Vizesiz seyahat de başvurunun yapıldığı yerde rol oynayabilmektedir. 2019'da ortaya çıkan önemli bir yeni eğilimse, tüm başvuruların dörtte birinden fazlasını oluşturan (yaklaşık 188.500) Schengen bölgesine girmek için vizeye ihtiyaç duymayan ülkelerin vatandaşlarının yaptığı başvuru sayısındaki artışı.

Şekil 1. Avrupa'da en çok kişiyi kabul eden ülkelere göre başvuru sayısı, 2018-2019

Kaynak: Eurostat.

2019 yılında AB+ ülkeleri, birinci derece başvurulara ilişkin yaklaşık 585.000 karar yayınlamıştır. Bu durum, 2016'dan bu yana uluslararası koruma başvuruları konusunda verilen kararların sayısındaki azalma eğiliminin sürdüğünü göstermiştir. Fransa, Almanya, Yunanistan, İtalya ve İspanya olmak üzere beş ülke uluslararası korumaya ilişkin alınan tüm kararların dörtte üçünü oluşturmuştur. İlk inceleme kararlarının büyük bir kısmı, 2019 yılında AB+ ülkelerinde verilen tüm kararların dörtte birini oluşturan Afganistan, Suriye ve Venezuela vatandaşları için verilmiştir. 2019 yılında Venezuela, Kolombiya, El Salvador, Filistin, Tunus, Fas ve Yemen'den başvuranlarla ilgili olarak bir önceki yıla göre önemli ölçüde daha fazla karar alınmıştır.

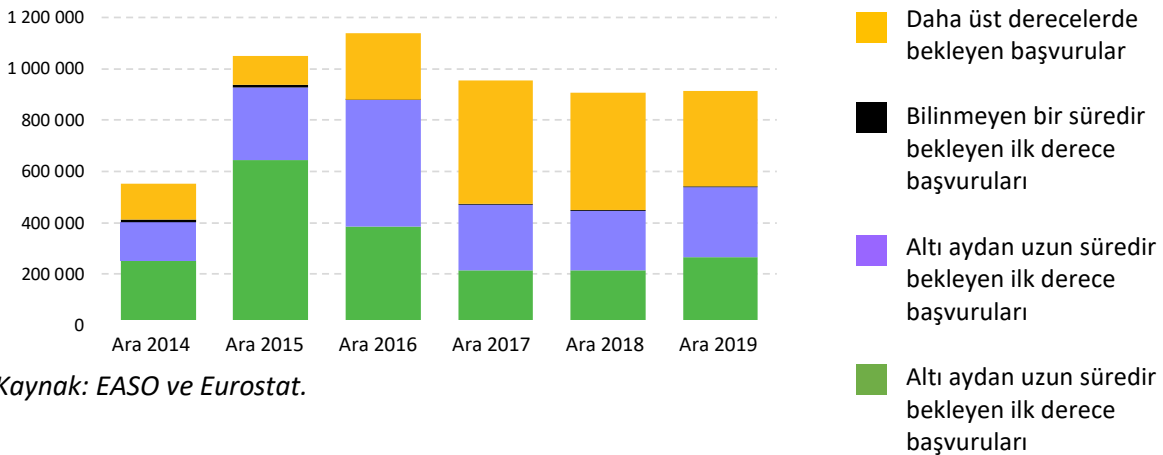
Tüm ilk inceleme kararlarının beşte ikisi olumluydu, yani, mülteci statüsü (tüm olumlu kararların yarısından fazlasını oluşturur) ikincil koruma veya insani koruma (neredeyse eşit oranda verilmiştir) verilmesi uygun görülmüştür.

2019'da dikkat çeken bir gelişme, Venezuela'dan başvuranlara verilen olumlu kararların sayısıdır. Venezuelalılar için onaylanma oranı 2019'da %96 iken, 2018'de bu oran yalnızca %29'du. Onaylanma oranları yüksek olan diğer ülkelerse, şu şekildedir: Suriyeliler (%86), Eritreliler (%85) ve Yemenliler (%82). Buna karşılık, Kuzey Makedonya ve Moldova'dan başvuranlar, %1'lik olumlu karar oranıyla en düşük orana sahiptir.

2019 yılında geri çekilen başvuru sayısı %20 artarak yaklaşık 69.500'e ulaşmıştır. Başta gizli olanlar olmak üzere geri çekilen başvurular, diğer AB+ ülkelerine gizlice gitmenin ve ikincil hareketlerin başlangıcının bir göstergesi olarak görülebilir. EASO'nun geçici Erken Uyarı ve Hazırlık Sistemi (EPS) verileri 2019'da birinci derecede çekilen tüm başvuranların neredeyse dörtte üçünün gizli olduğunu göstermektedir. Bu yoruma uygun olarak, geri çekme işlemlerinin çoğu Yunanistan ve İtalya gibi geri çekilen başvuruların beşte ikisinden fazlasını oluşturan Üye Devletlerde gerçekleşmiştir.

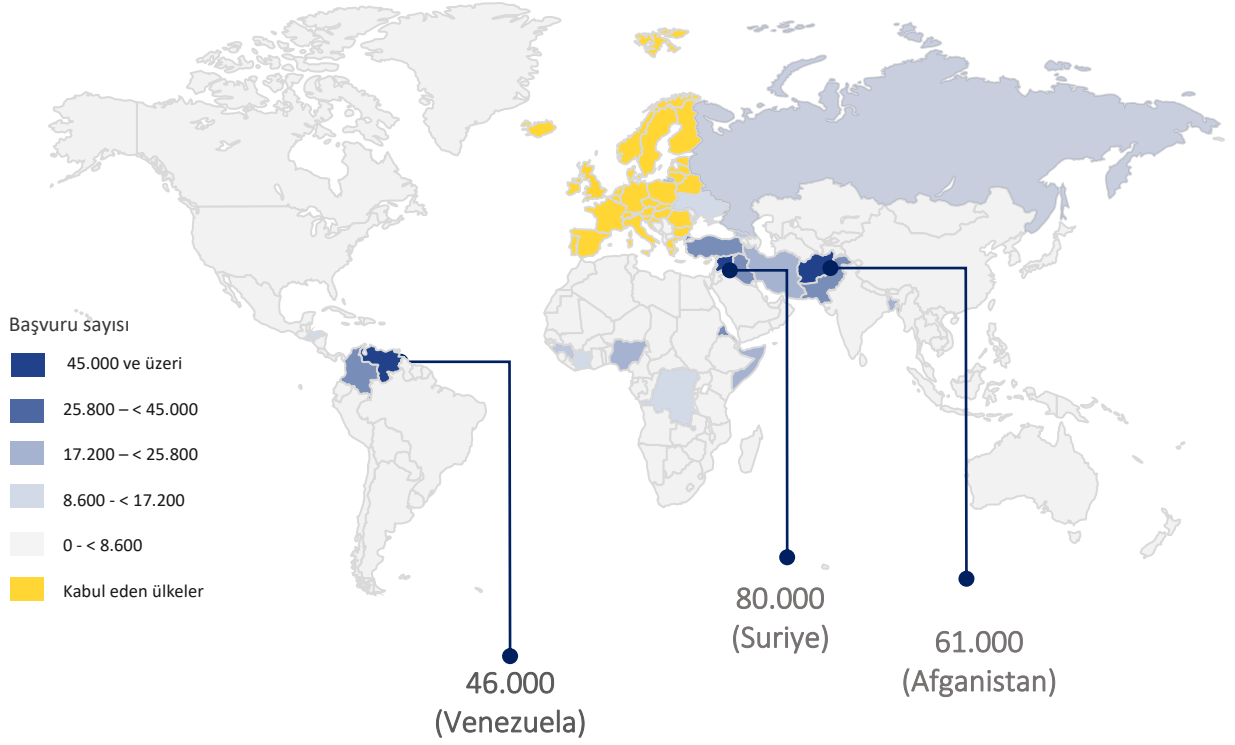
2019'un sonunda, AB+ ülkelerine 2018'e kıyasla %1 daha fazla olan 912.000'e yakın uluslararası koruma başvurusu, halen AB+ ülkelerinde karar için bekliyordu. Biriken iş yükü, genel olarak kriz öncesi düzeylerden çok daha yüksekti. Bu durum AB sığınma sistemlerinin faaliyet gösterirken hissettiği baskıyı göstermektedir. Almanya en fazla açık vakaya sahip ülke olmaya devam etmiştir. Ancak diğer birçok AB+ ülkesinin aksine, 2018 ile 2019 sonu arasındaki toplam sayıda bir azalma olmuştur. Bekleyen vaka sayısı, Belçika, Yunanistan, Fransa, İspanya ve Birleşik Krallık'ta oldukça fazla ve artmaya devam etmektedir. Eurostat ve EASO verilerine göre yapılan hesaplamalar, vakaların yarısından fazlasının karar beklediğini veya 540.000'in üzerinde vakanın birinci derecede beklediğini göstermektedir. Bekleyen vakaların sayısında önemli artışların olduğu tüm ülkelerde eğilim, büyük ölçüde daha fazla başvuru yapılması ve dolayısıyla biriken iş yükünün çoğunun birinci derecede birikmesinden kaynaklanması olgusuna bağlı olarak belirlenmiştir.

Yıl sonunda AB+ ülkelerinde uluslararası koruma için bekleyen başvuru sayısı, 2014-2019 arası

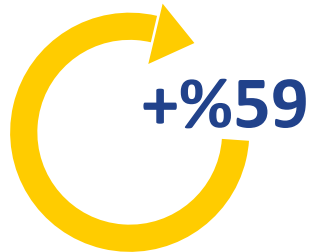

Kaynak: EASO ve Eurostat.

AB+ ülkelerine uluslararası koruma için en fazla başvuru yapan kişilerin ait olduğu ilk 20 menşe ülke, 2019

2019'da geri çekilen başvuru sayısındaki artış

2019 yılında vizeden muaf ülkelerden yapılan başvuru sayısındaki artış

1/4

Uluslararası koruma için yapılan başvuruların dörtte biri şu **3 ülkedendi**:

Suriye, Afganistan ve Venezuela

4. Dublin Prosedürü

AB+ ülkeleri, 2019 yılında yaklaşık 27.200 nakil gerçekleştirmiş ve 2018'e kıyasla %3 daha az nakil yapılmıştır.

Dublin III Düzenlemesiyle, her bir uluslararası koruma başvurusunun incelenmesinden hangi Üye Devletin sorumlu olduğunu belirlemek için açık ve uygulanabilir bir yöntem tanımlanması amaçlanmaktadır. Düzenlemenin amacı, başvuru sahiplerinin uluslararası koruma sağlama prosedürlerine etkin bir şekilde erişebilmelerini ve bir başvuru incelemesinin net olarak belirlenmiş tek bir Üye Ülke tarafından yürütülmesini garanti etmektir. Dublin kriterlerinin incelenmesi sonrasında, başka bir Üye Ülkenin bir başvuruyu işleme almaktan sorumlu olduğu ortaya çıkarsa, Dublin sistemi başvuran kişinin belirlenen sorumlu Üye Ülkeye fiziksel olarak nakledilmesi ihtimalini öngörmektedir.

EASO'nun EPS aracılığıyla paylaştığı verilere göre, 2018'e kıyasla 2019 yılında giden Dublin taleplerine ilişkin karar sayısında %3'lük bir artış olmuştur. Bu durum hem talepler hem de yeniden inceleme talepleri dahil olmak üzere verilen toplam 145.000 kararı ifade etmektedir. Dublin kararlarının sığınma başvurularına oranı, 2019 yılında %20 idi. Bu rakam, uluslararası korumaya başvuran çok sayıda kişinin AB+ ülkelerinde ikincil hareketlere devam ettiği anlamına gelebilmektedir.

Almanya ve Fransa, önceki yıllarda olduğu gibi Dublin taleplerinde en fazla kararı almış ve her biri toplam kararların yaklaşık üçte birini temsil etmektedir. Taleplere en fazla cevap veren ülke İtalya olmuş ve ardından Almanya, İspanya, Yunanistan ve Fransa gelmiştir. Verilen tüm kararlar içerisindeki sorumluluk kabul eden kararların oranına göre ölçülen Dublin taleplerine ilişkin kararlardaki toplam kabul oranı, 2019'da art arda iki yıl düşerek %62'ye ulaşmıştır.

İsteğe bağlı hüküm veya egemenlik hükmü olarak bilinen Dublin Düzenlemesi Madde 17 (1)'nin kullanımı, 2019 yılında önemli ölçüde düşerek 6.900 davaya gerilemiştir. Bir Üye Ülke, Dublin III Düzenlemesindeki kriterler kapsamında sorumluluğu olmasa bile, bu madde uyarınca uluslararası koruma başvurusunu incelemeye karar verebilmektedir.

AB+ ülkeleri, kabul edilen taleplerde görülen az miktardaki düşüşe paralel olarak, 2018'e kıyasla %3'lük bir düşüşle 27.200 nakil gerçekleştirmiştir. Nakillerin yaklaşık %30'u Almanya, ardından Fransa (%20), Hollanda (%11), Yunanistan (%9), Polonya ve Avusturya (%5'er) tarafından gerçekleştirilmiştir.

2019 yılında, Belçika ve Hollanda gibi Dublin prosedürlerine yerleştirilen sığınma başvurusu sahiplerinin sayısında önemli bir artış yaşayan ülkeler haricinde, Dublin prosedürüyle ilgili olarak nispeten çok az sayıda yasal ve politikayla ilgili gelişme meydana gelmiştir. Bu gelişmelerin çoğu, birikmiş iş yükünü azaltmak ve Dublin sistemindeki verimliliği artırmak için yapılan kurumsal ve organizasyonel değişikliklerle ilgilidir.

Avrupa mahkemeleri ve ulusal mahkemeler, Dublin sisteminde gelecekte yapılacak reformla birlikte bazı düzenlemeleri ve yönergeleri yorumlamaya devam etmiş ve bireysel vakalara dayalı rehberlik görevi üstlenmiştir. Dublin III Düzenlemesi Madde 3(2) uyarınca Üye Devletler, sığınma sürecindeki ve Dublin kriterlerine göre sorumlu olarak belirlenebilecek Üye Devletin kabul koşullarındaki sistemsel kusurlar olduğuna inanmak için haklı nedenler varsa, başvuruyu incelemekten sorumlu olacaktır. 2019 yılında diğer ülkelere yapılan nakiller, hiçbir Üye Devlette sistematik olarak askıya alınmamıştır. Ancak, belirli Dublin Üyesi Devletlere nakiller askıya alınırken, Üye Devletlerdeki uygulamalarda çok fazla değişkenlik görülmektedir.

Sivil toplum kuruluşları, Dublin sisteminin uygulamadaki metodolojisi ve işleyişindeki boşluklar hakkındaki endişelerini dile getirmiştir. Başka bir Üye Devlete ikincil hareketleri önlerken, başvuru sahiplerinin hakları da korunmalıdır. Üye Devletlerin artan kısıtlamaları yerine hem başvuru sahiplerinin hem de ülkelerin sistem prosedürlerini uygulamaları için olumlu teşvikler bulunmalıdır.

5. Refakatsiz çocuklar ve savunmasız başvuru sahipleri

AB sığınma müktesebatı, özel prosedür garantilerine ihtiyaç duyan başvuru sahiplerinin belirlenmesi ve desteklenmesiyle ilgili hükümler içermektedir. Genel olarak, savunmasız başvuru sahiplerinin etkili ve hızlı bir şekilde kimliğinin belirlenmesi, özellikle işkence veya travmanın psikolojik sonuçları gibi görülemeyen zayıflıklar açısından sorun olmaya devam etmektedir.

Savunmasız başvuru sahipleri arasındaki önemli gruplardan birisi, sorumlu bir yetişkinin bakımı olmadan koruma isteyen refakatsiz çocuklardır. 2019 yılında, 2018'e kıyasla %13'lük bir düşüşle, refakatsiz çocuklar AB+ ülkelerine yaklaşık 17.700 uluslararası koruma başvurusu yapmıştır. Refakatsiz çocukların yaptığı başvurular, toplam başvuru sayısının %2'sini oluşturmaktadır.

Önceki yıllarda olduğu gibi, 2019'da savunmasız başvuru sahiplerinin durumunu iyileştirmek için birçok girişim başlatılmıştır. Bazı ülkeler, prosedür güvencelerinin erken belirlenmesi ve verilmesi için önlemler getirmiştir. Sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütler, süreçteki boşlukları ve eksiklikleri gözlemlemeye devam ederken, yaş değerlendirme metodolojilerini geliştirmek veya düzenlemek için de adımlar atılmıştır. Vasilerin atanmasını hızlandırmak ve vasilik sisteminin genel kalitesini iyileştirmek amacıyla, yasal temsil için yasal ve politik değişiklikler getirilmiştir.

Uluslararası örgütler ve sivil toplum kuruluşları atama sürecini, bir vasinin görevlerinin kapsamını, temsilciyle çocuk arasındaki iletişimi ve vasinin iş yüküyle genel eğitimini iyileştirme hakkında yorumlarda bulunmuştur. Bazı AB+ ülkeleri, daha açık bir şekilde bilgi sağlamak adına sığınma ve kabul konusundaki iletişim materyallerini çocukların özel ihtiyaçlarına göre uyarlamıştır. Ancak diğer savunmasız gruplar, genel anlamda bu girişimlere dahil edilmemiştir.

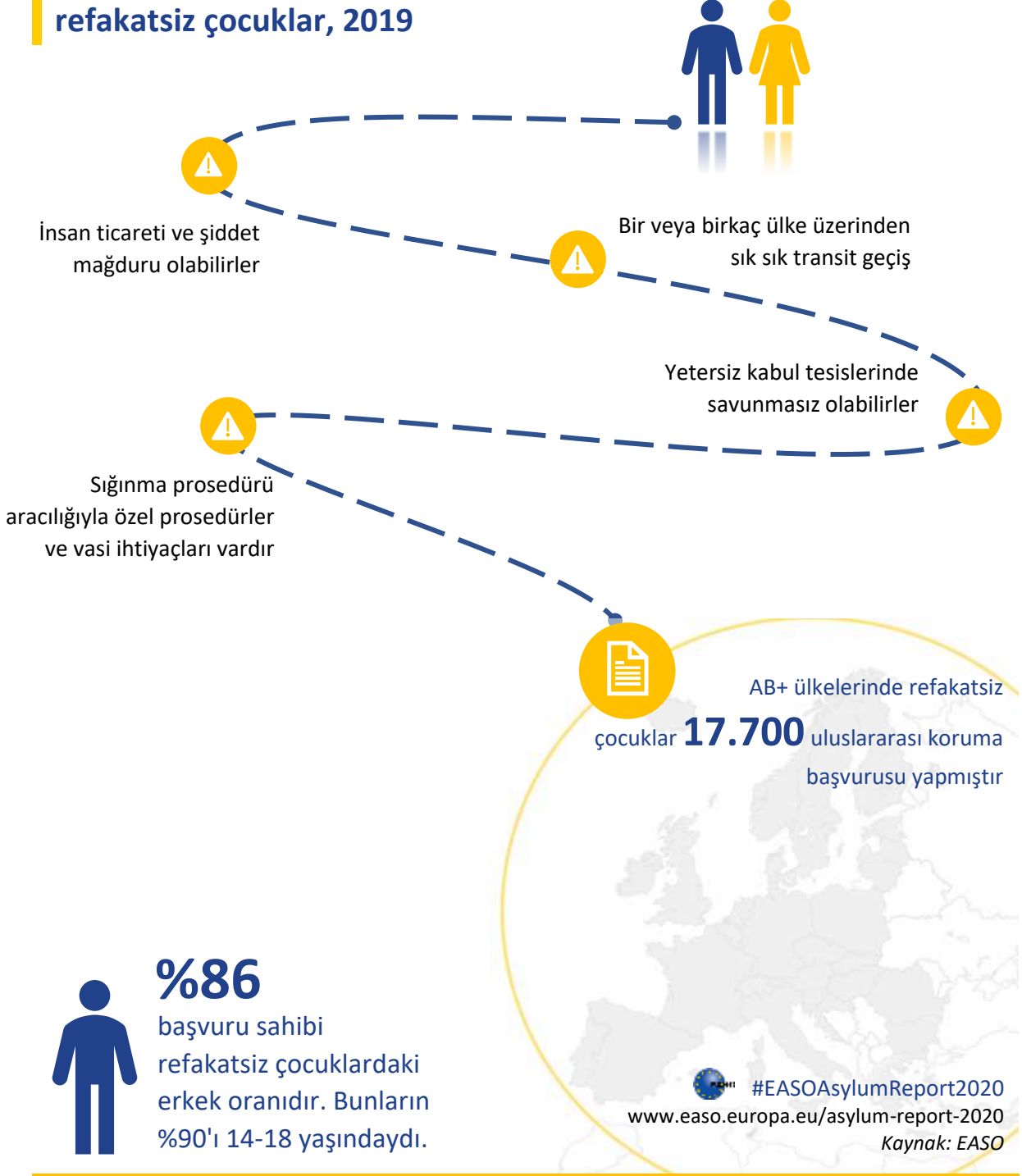
İlk derece prosedürlerinde, çocuklara yönelik prosedürlerin iyileştirilmesi ve çocuğun yararı için, yalnızca birkaç girişim olduğu belirlenmiştir. Kadın sünneti (FGM) riski altındaki kız çocukları, aile içi şiddet mağdurları, insan ticareti mağdurları ve lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel ve interseks (LGBTI) bireyler tarafından yapılan başvurular için prosedürlerin geliştirilmesine biraz daha fazla odaklanılmıştır.

Kabul koşullarıyla ilgili olarak AB+ ülkelerinin 2019 yılında gösterdiği çabalar, tesislerdeki kapasitenin düzenlenmesi ve çocuklarla savunmasız kişilerin yaptığı başvurular için kabul koşullarının kalitesinin artırılması, özelleştirilmiş kabul tesislerinin iyileştirilmesi ve savunmasız başvuru sahipleri, özellikle refakatsiz çocukları yöneten eğitim personeline odaklanmıştır. Ancak sivil toplum kuruluşları, bazı ülkelerdeki savunmasız kişiler için yetersiz kabul koşulları hakkındaki endişelerini dile getirmiştir. Ayrıca savunmasız başvuru sahiplerinin, özellikle çocukların alıkonulması, birçok AB+ ülkesinde temel sorular sorulmasına da yol açmış ve Avrupa mahkemeleriyle ulusal mahkemelerde birçok kararın konusu olmuştur.

Yetersiz kabul koşulları ve sığınma başvurusunda bulunan refakatsiz çocukların alıkonulması, bazı ülkelerde endişe kaynağı olmaya devam ediyor.

Refakatsiz çocukların geçiş durumu, Avrupa'daki ulusal otoriteler ve sivil toplum kuruluşları için bir endişe kaynağıydı. Sığınma sürecinin uzunluğu ve Dublin III Düzenlemesi hükümleri dahil olmak üzere, çeşitli ve karmaşık nedenlerden dolayı, refakatsiz çocuklar genellikle belirli bir Üye Devlete gelmek için kimliğinin gizli kalmasına ve bir veya birden fazla ülkeden geçiş yapmaya çalışmaktadır.

Uluslararası koruma arayan refakatsiz çocuklar, 2019

6. Ulusal düzeyde öne çıkan hususlar

2019 yılında, ulusal düzeyde uygulanan başlıca tematik alanlarda bir dizi gelişme kaydedilmiştir.

Prosedüre erişim

Çoğu AB+ ülkesi, son yıllarda ortaya çıkan yasa, politika ve uygulama değişikliklerine göre ulusal sığınma prosedürlerini uygulamaya ve iyileştirmeye odaklanmıştır. Önceki yıllardaki bu değişiklikler arasında, varış merkezlerinin kurulması, başvuru sahibinin kimliğinin belirlenmesini desteklemek üzere yeni teknolojilerin tanıtılması ve başvuru sahibine işbirliği yapma ve tüm belgelerle ilgili bilgileri, prosedürün başlangıç aşamalarında sunma görevi verilmesi yer almaktaydı.

Kamuoyu tartışmaları, AB'nin dış sınırlarıyla, özellikle Akdeniz'deki arama kurtarma operasyonları, tahliye ve başka bölgeye yerleşmeyle ilgili temel yasal, politik ve toplumsal sorunlara odaklanmıştır. Avrupa Komisyonu, daha iyi yapılandırılmış bir geçici çözüme ihtiyaç olduğunu kabul etmiş ve kurtarılan göçmenlerin güvenli bir şekilde tahliyesini ve hızlı bir şekilde başka bölgeye yerleşmesini sağlamak için standart çalışma prosedürlerini geliştirme planları aracılığıyla yapılacakları koordine etmeye başlamıştır.

Bazı Üye Devletler, kara sınırlarını daha sıkı kontrol etmeye yönelik bir önlem olarak, dahili Schengen sınırlarında geçici bir süreliğine yeniden kontrol yapmaya başlamıştır. Ancak uluslararası örgütler ve sivil toplum kuruluşları, kara ve deniz sınırlarındaki direnişler, uygun bir kimlik belirlenmesi yapılmadan uzaklaştırılma ve kayıt ve konaklama için uzun bekleme süreleri olduğunu bildirmeye devam etmiştir.

Bilgiye erişim

Uluslararası koruma arayan kişilerin, korunma ihtiyaçlarını ve kişisel durumlarını tam olarak anlatabilmesi ve bunların kapsamlı ve adil bir şekilde değerlendirilebilmesi için durumları hakkında bilgi edinmeye ihtiyaçları vardır.

AB+ ülkeleri, 2019 yılında zaman zaman STK'larla veya uluslararası kuruluşlarla ortak projeler aracılığıyla gerek sığınmacılara gerekse uluslararası korumadan faydalananlara bilgi sağlama yöntemlerini genişletmeye devam etmiştir. Bilgi genel anlamda bilgi platformları, kitapçıklar, broşürler, video klipler veya akıllı telefon uygulamaları aracılığıyla çeşitli dillerde sağlanmıştır. Şu anda ülkelerin sağladığı bilgiler yalnızca sığınma prosedürünün yönlerini değil, aynı zamanda ev sahibi ülkedeki gündelik yaşam durumlarını, entegrasyonu, iadesi, yeniden yerleşimi ve bilinçlendirme kampanyalarını içeriyor. Bazı materyaller, özellikle savunmasız başvuru sahiplerine uyarlanmıştır.

Hukuki yardım ve temsil

AB+ ülkeleri, 2019 yılında çeşitli ulusal programlar aracılığıyla uluslararası koruma başvurusunda bulunan herkese ücretsiz hukuki danışmanlık ve tavsiye sağlamak ve bunların kapsamını genişletmek üzere yasal değişiklikler yapmıştır. AB+ ülkeleri, devam eden veya genişletilen önceki değişikliklerin yanı sıra, hukuki yardımla ilgili yeni projeler de gerçekleştirmiştir. Sivil toplum kuruluşlarının dile getirdiği endişeler arasında, hukuki yardım için yetersiz mali yardım, hazırlık görüşmeleri ve özel görüşmeler yapmak için yeterli olanakların bulunmaması, ilk inceleme kararlarına karşı temyiz taslaklarının hazırlanması için adli yardıma erişim eksikliği veya alıkoyma merkezlerinde sığınma başvurusunda bulunan kişilere devletin sağladığı hukuki yardımın yetersizliği nedeniyle STK'ların *karşılıksız* adli yardım sağlaması bulunmaktadır.

Tercüme

Bir başvuru sahibiyle sığınma otoritesi arasında bilgi alışverişinin doğru ve her iki tarafça da anlaşılır olmasını sağlamak amacıyla tercüme hizmetleri sunulmalıdır.

2019 yılında, bu alandaki değişiklikler arasında, tercüme hizmeti sunulması amacıyla tahsis edilen bütçelerin artırılması, tercüman sayısının artırılması, çeşitli ortamlar aracılığıyla daha fazla dilde daha fazla bilgi sunulması, tercüme hizmetini desteklemek için modern teknolojilerin kullanılmaya başlanması ve uygulamaların mevcut ihtiyaçlara göre düzenlenmesi yer almıştır. AB+ ülkelerinin karşılaştığı zorluklar arasında, sığınma prosedürünün belirli aşamalarında personel eksikliği ve sürece katılan tercümanların niteliklerinin yetersizliği karşımıza çıkmıştır.

Özel prosedürler

Üye Devletler, uluslararası koruma başvurularının ilk derece incelemelerinin yapılması sırasında, Avrupa sığınma mevzuatında belirtilen temel ilke ve garantilere bağlı kalarak hızlandırılmış prosedürler, sınır prosedürleri veya önceliklendirilmiş prosedürler gibi özel prosedürler kullanabilmektedir.

2019 yılında İtalya ve İsviçre, sınırda yapılan başvurular için yeni prosedürler uygulamaya koymuştur. Ayrıca, bazı AB+ ülkeleri kendi güvenli menşe ülke listelerinde değişiklik yaparken, Kıbrıs ve İtalya gibi diğer ülkeler bu listeleri ilk kez hazırlamıştır. Kıbrıs'ta ilk kez hızlandırılmış bir prosedür kullanılmış ve Mart 2019 itibarıyla İsviçre, 140 gün içinde vakaların büyük çoğunluğunu karara bağlamak için hızlandırılmış prosedürü uygulamıştır.

Ayrıca AB+ ülkeleri, dayanağı olmayan ve tekrarlayan başvurularla sığınma sisteminin kötüye kullanılmasını önlemek adına yeniden yapılacak uluslararası koruma başvurularına yönelik kriterler belirlemeye de odaklanmıştır.

Bazı ülkeler, düzenli veya özel bir prosedür çerçevesinde, diğer başvurulardan önce işleme alınmaları için başvuran belirli grupların başvurularının değerlendirilmesine öncelik vermiştir. Örneğin, Venezuela ve diğer Latin Amerika ülkelerinden başvuranların sayısındaki keskin bir artış nedeniyle İspanya vakalarında daha hızlı karar almaya öncelik vermiştir.

Birinci derecedeki prosedürler

AB+ ülkeleri, başvuruları işleme alma verimliliğini artırmak ve birinci derecede geçen işlem süresini azaltmak için yasal düzenlemeler, kurumsal değişiklikler, uygulamalı önlemler ve yeni çalışma yöntemleri devreye almıştır. Sivil toplum kuruluşları tarafından öne sürülen zorluklar arasında, halen sıklıkla yasal sınırların ötesine geçen son derece uzun birinci derece prosedürleri bulunmaktaydı.

Uluslararası koruma başvurusu yapanların kabulü

AB+ ülkeleri 2018 yılında, ulusal kabul prosedürlerinin düzenlenmesinde yapılan önemli değişiklikleri uygulamaya odaklanmıştır. Bazı ülkeler, uygulama sürecini kolaylaştırmak üzere kurumsal çerçevelerinde düzenlemeler yaparken diğerleri ise, artan başvuru sayısı için konaklama alanını genişletme çalışmalarına devam etmiştir. Birkaç ülke kabul kapasitesini azaltmıştır.

Bazı ülkeler kabul koşullarını iyileştirmek amacıyla kılavuz ilkeler oluşturmuş, izleme sistemi kurmuş, finansman desteğini artırmış ve simülasyon tatbikatlar gerçekleştirmiştir.

Yıl boyunca yapılan bazı girişimler, belirli başvuru grupları için maddi kabul koşullarına hak kazanma süresinin, kapsamının ve koşullarının değiştirilmesini amaçlamıştır. Ayrıca yıkıcı davranış sorunlarını çözmeye ve kabul tesislerinde güvenliği sağlamaya yönelik girişimler de gerçekleştirilmiştir. Mahkemeler, Dublin nakilleri bağlamında ulusal sınırların ötesindeki kabul standartlarının gözden geçirilmesi dahil olmak üzere, ulusal kabul sistemlerindeki eksikliklerin giderilmesinde özellikle aktiftir.

Bununla birlikte UNHCR ve sivil toplum kuruluşları, çocuklar ve gençler için barınma, sağlık ve eğitime erişimdeki eksiklikleri tespit etmiştir.

Alıkoyma

Hem sığınma hem de iade prosedürleri bağlamında alıkoyma ve alıkoymaya yönelik alternatiflerin esaslarını tanımlamak veya ayrıntılarını açıklamak üzere, AB+ ülkeleri tarafından yeni yasa veya düzenlemeler hazırlanmıştır. Bu yasalar işbirliği yapmayan başvuru sahipleri, ev sahibi ülkenin ulusal güvenliği için tehdit veya tehlike arz eden başvuru sahipleri, yıkıcı veya saldırgan davranış vakaları ve kaçak girme riskiyle ilgili sorunları ele almıştır. Buna ek olarak, alıkoyma, sığınma prosedürlerinin hızlandırılması ve iadenin icrasıyla da bağlantılıdır.

Bazı ülkelerin, alıkoymaya alternatif uygulamaları belirlemeye ilişkin politikalara geçme çabası gösterdiği kaydedilmiştir. 2018'de olduğu gibi, sığınma başvurusunda bulunanların alıkoyması ve alıkoyma prosedürü kapsamındaki güvencelerle ilgili olarak, AB sığınma mevzuatını yanlış uygulayan bazı ülkelerdeki sivil toplum kuruluşları tarafından endişeler dile getirilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), başvuranların haklarına açıklık getirirken, alıkoyma uygulamalarını ve koşullarını gözden geçirmede aktif rol oynamıştır.

İkinci derecedeki prosedürler

2019'daki ana gelişme alanları arasında ilk inceleme kararlarına karşı temyiz başvurularının askıya alınma etkisi, temyize yönelik zaman sınırlamalarındaki değişiklikler, temyizden sorumlu otoriteyi tanımlamak için kurumsal yeniden yapılanma, başvuru sahiplerine sağlanacak güvencelerin getirilmesi ve yeni teknolojilerin kullanımı dahil olmak üzere, ikinci derece prosedürlerinin verimliliğini artırmaya yönelik önlemler bulunmaktadır.

Genel olarak, 2019'da temyiz davalarının birikmesi ve sürecin uzunluğu, ikinci aşamadaki prosedürlerde görülen iki önemli yöndür. Bazı AB+ ülkeleriye, bekleyen temyiz sayısını azaltmak için önlemler alıyor. Kararların önemli bir kısmı ikinci derecede beklediği için, mahkemeler ve kurullar, verdikleri kararlar aracılığıyla sığınma prosedürünün pratikteki uygulamasına ve CEAS'ın diğer alanlarına daha fazla etki etme fırsatı bulmuştur.

Menşe ülke bilgisi

Son yıllarda farklı menşe ülkelerden uluslararası koruma için yüksek bir başvuru sayısı karşı karşıya kalan AB+ ülkeleri, menşe ülke bilgisine ilişkin oluşturulan bilgilerin çeşitliliğini ve kalitesini artırmak için somut adımlar atmıştır.

2019 yılında, çoğunlukla EASO tarafından özel ağılar aracılığıyla koordine edilerek AB+ ülkeleri arasında işbirliği ve uzmanlık paylaşımı güçlendirilmiştir. Ayrıca birçok ülke, Menşe Ülke araştırmalarının metodolojisi konusunda personeli eğitmeye yatırım yaparken araştırma grupları, belirli menşe veya transit ülkelerdeki durum hakkında bilgi toplama ve ayrıntılı bilgi edinme için birincil araç olmaya devam etmiştir.

Menşe Ülke alanındaki zorluklar arasında, ulusal dillerde kaynak eksikliği, bazı menşe ülkeler veya başvuru sahibi profilleri hakkında ayrıntılı bilgi eksikliği ve durumun hızla değiştiği ülkeler hakkında güncel bilgilere erişimde zorluk bulunmaktadır.

Vatansızlık

Vatansız kişiler ve uluslararası korumadan faydalananlar, uluslararası hukukta iki ayrı kategoridir, ancak bir kişi hem uluslararası korumadan faydalanıp hem de vatansız olabilmektedir. Sığınma bağlamında vatansızlık, bir koruma başvurusu için karar verme sürecini ve prosedür güvencelerini etkileyebilmektedir.

2019'da bazı AB+ ülkeleri, ilgili uluslararası yasal belgeleri kabul etme, özel vatansızlık tespit sürecini prosedürleri oluşturma, doğumda vatandaşlığa erişim sağlama, vatandaşlığa kabulü kolaylaştırma, vatansız kişiler için koruma içeriğini artırma, vatansızlık tespit sürecini hızlandırma ve vatansız kişilere ilişkin nüfus sayımı verilerinin toplanmasını sağlama gibi vatansızlık konularını ele almaya yönelik adımlar atmıştır. Ancak vatansız kişilerin, erişimden alıkoyma ve iadeye kadar sığınma prosedürünün farklı aşamalarında karşılaştığı zorlukların halihazırda devam edeceği öngörülmektedir.

Koruma içeriği

Bir AB+ ülkesinde bir çeşit uluslararası koruma alan kişiler, bazı hak ve sosyal yardımlardan yararlanabilmektedir. Koruma içeriği konusundaki yasa, politika ve uygulama gelişmeleri 2019 yılında AB+ ülkeleri arasında çeşitlilik göstermiş ve bu nedenle genel eğilimleri belirlemek zorlaşmıştır.

Girişimler, genellikle her ülkedeki özel ihtiyaçlara işaret etmiş ve bu ülkelerdeki hak sahiplerinin spesifik profillerine uyarlanmıştır. Yıl boyunca yaşanan birçok gelişme, genel olarak ulusal entegrasyon stratejileri ve koruma statüsünün incelenmesi, durdurulması ve iptaliyle ilgili olmuştur.

Bazı yasal girişimler, ailenin birleşimi hakkının kapsamını ve kriterlerini ele alırken, bazı ülkeler de üçüncü ülke vatandaşlarının iş gücü piyasasına katılımını artırmak için kapsamlı önlemler geliştirmiştir.

Eski başvuru sahiplerinin iadesi

AB+ ülkeleri, 2019 yılında eski uluslararası koruma başvurusu sahipleri dahil olmak üzere, AB'de kalma hakkı olmayan kişilerin etkin bir şekilde iade edilmesine yönelik çözümleri belirlemek amacıyla gösterilen çabaları sürdürmüştür. Frontex, *2020 Yıllık Risk Analizinde*, 2019'da verilen iade kararlarının sayısının, aynı yıl içinde bildirilen etkin iade sayısından önemli ölçüde daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Bu bağlamda AB+ ülkeleri tarafından getirilen çeşitli yasal düzenlemeler, işbirliğine yönelik ek yükümlülükler yoluyla geri dönüşü kolaylaştırmayı, iade kararlarına karşı temyizlerin askıya alınma etkisini ortadan kaldırmayı, alıkoyma olanaklarını artırmayı ve iade prosedürlerini hızlandırmayı amaçlamıştır.

Geri dönüş için verilen mali desteğin kötüye kullanılması ve olumsuz bir kararın verilmesi sonrasında kaçak giriş yapma riski gibi belirli zorlukların ele alınması için yeni kılavuz ilkeler ve teknik düzenlemeler dahil olmak üzere uygulamalı tedbirler getirilmiştir. AB+ ülkeleri buna ek olarak, temel haklara saygı gösterirken, iade sürecinin kalitesini artırmaya yönelik projeler başlatmış ve uygulamıştır. Ayrıca eski başvuru sahiplerinin, yardımcı ve gönüllü olarak geri dönüşüne yönelik kanallar sağlama çabaları devam etmiştir.

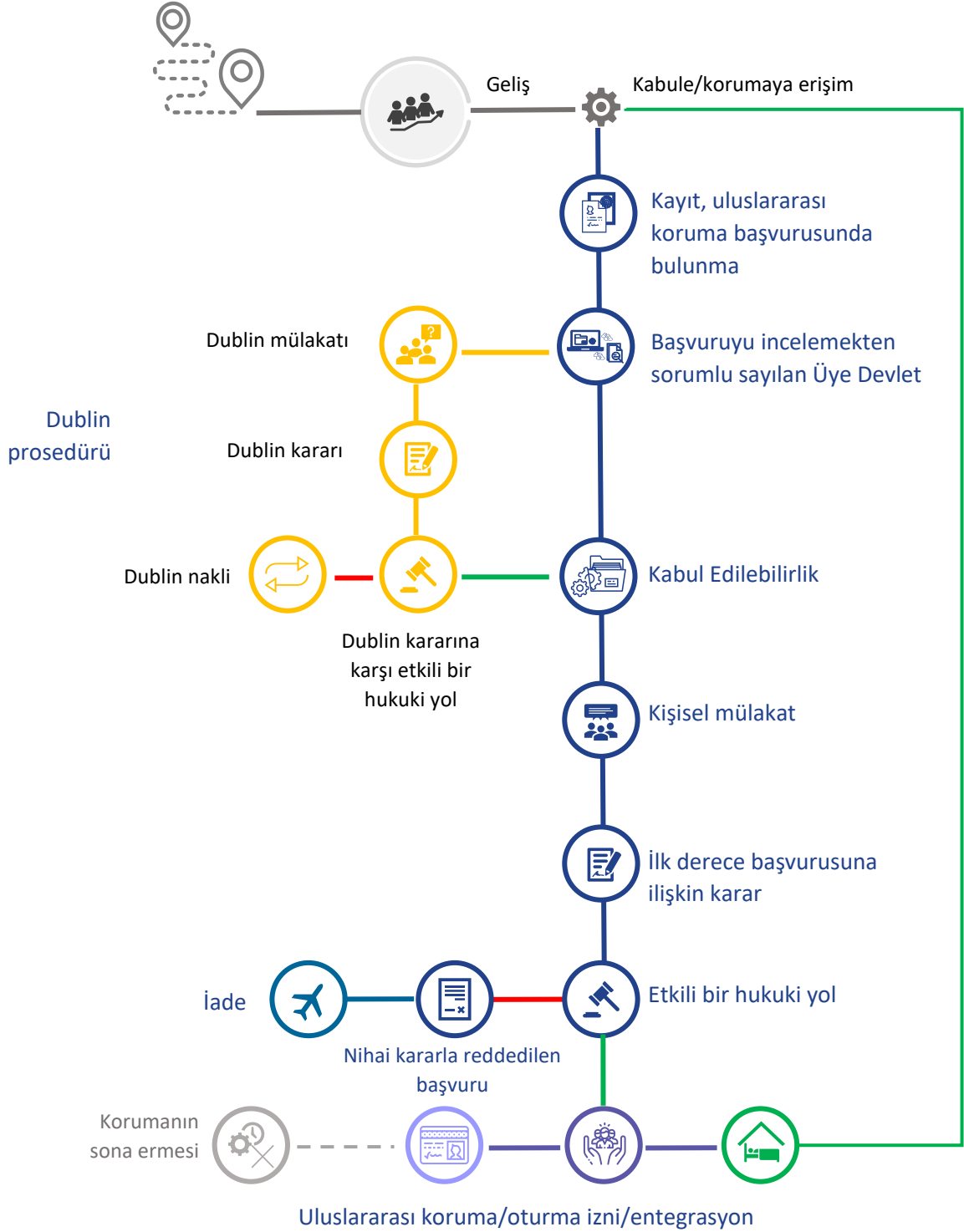
Yeniden yerleşme ve insani kabul programları

Avrupa Komisyonunun ikinci [AB Yeniden Yerleşim Planı](#) kapsamında 2017'de sunduğu önerilerde öngörüldüğü üzere, AB+ ülkeleri, 50.000 göçmeni yeniden yerleştirme hedefine ulaşmaya yönelik olarak 2019 yılında ilerleme kaydetmiştir.

2019 yılında, yeniden yerleşim yoluyla yaklaşık 30.700 kişi Avrupa'ya gelmiştir ve 2018'e kıyasla %8 daha fazla yerleşim yapılmıştır. Üç yıldır olduğu gibi, yeniden yerleştirilen kişilerin yaklaşık üçte ikisini Suriyeliler oluşturmuştur. Avrupa Komisyonu tarafından yapılan bir çağrıya yanıt veren AB+ ülkeleri, 2020 için 29.500 yeniden yerleşim yeri sözü vermiştir.

Sığınma prosedürünün önemli adımları

- Durum belirleme satırı
- Dublin prosedürü satırı

Sonuçlar

2019 yılında, 2015'ten bu yana ilk kez Avrupa'ya yapılan uluslararası koruma başvuruları sayıca artış göstermiştir. AB+ ülkeleri, önceki yıllarda yapılan girişimlere bakarak sığınma sistemlerini düzenleme ve uluslararası koruma çözümleri geliştirme çabalarını sürdürmüştür.

Raporda belirtildiği üzere önemli gelişmeler arasında şunlar yer almaktadır:

- Halen bir karar bekleyen uluslararası koruma başvurularındaki birikme, 2015 öncesi düzeye kıyasla çok daha yüksek kalmıştır. Bu durum, AB+ sığınma ve kabul sistemlerinin yüksek baskı altında faaliyet göstermeye devam ettiğini göstermektedir.
- Başvuranların ikincil hareketleri, AB+ ülkeleri arasında dikkat çekmiş ve Dublin prosedürünün mevcut işleyişiyle ilgili tartışmalara katkıda bulunmuştur.
- AB+ ülkeleri, korunmaya muhtaç kişilerle, iade edilmeye yönlendirilecek kişiler arasında daha etkin bir şekilde ayırım yapmak amacıyla sığınma prosedürünün ilk aşamalarında hızlı kayıt yapılmasına ve başvuru sahiplerinden ayrıntılı bilgiler toplanmasına önem vermeye devam etmiştir. Bu, sınır prosedürlerini geliştirmeye yönelik tedbirlerle birleştirilmiştir.
- Prosedür güvencelerinin erken aşamada tanımlanmasından ve sağlanmasından, özelleştirilmiş kabul tesislerinin iyileştirilmesine ve özellikle refakatsiz çocukların başvurularına dönük özel hazırlanmış bilgi materyallerinin geliştirilmesine kadar, AB+ ülkelerindeki savunmasız başvuru sahiplerinin ihtiyaçlarını destekleme çabaları artmıştır.
- İkinci derecede bekleyen vakaların sayısı oldukça fazla olduğu için mahkemeler ve kurullar, Avrupa sığınma müktesebatı hükümlerinin pratikteki uygulamasını şekillendirmede önemli bir rol oynamaya devam etmiştir.
- Uluslararası korumaya yönelik eski başvuru sahipleri dahil olmak üzere AB'de kalma hakkı bulunmayan kişilerin etkin bir şekilde iade edilmesine yönelik çözümleri belirlemek amacıyla AB+ ülkelerinin gösterdiği çabalara rağmen gerçekleşen iade sayısı, verilen iade kararlarından çok daha düşük olmuştur.
- CEAS reform paketinin kabulü yönünde büyük bir yasal ilerleme olmazken, sığınma alanında AB+ ülkeleri arasındaki politika uygulaması ve uygulamalı işbirliği hususunda önemli çalışmalar yapılmıştır.
- AB'nin dış sınırlarıyla ilgili temel sorunlar, özellikle Akdeniz'deki arama kurtarma operasyonları ve kurtarılan göçmenlerin güvenli bir şekilde tahliye edilerek başka yere yerleşmesiyle ilgili olarak, kamuoyundaki tartışmaların merkezinde kalmaya devam etmiştir. Doğu Akdeniz güzergâhı boyunca artan göç akınları, bölgedeki Üye Devletlerin sığınma sistemleri üzerinde halihazırda var olan baskıyı artırmıştır. EASO 2019 yılında, Orta ve Doğu Akdeniz güzergâhlarındaki Üye Devletlere yardımcı olmak için, Kıbrıs, Yunanistan, İtalya ve Malta'daki operasyonel desteğini iyileştirip genişletmiştir.

EASO Sığınma Raporu 2020'de özetlenen eğilimler mevcut yıl için arka plan oluşturmuştur. Ayrıca yeni Kovid-19 küresel salgını, sığınma hakkına mutlak saygı duyulmasına yönelik yenilikçi yaklaşımlara olan ihtiyacı da vurgulayarak sığınmayla ilgili gelişmelerin şekillenmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Taslak halindeki Yeni Göç ve Sığınma Paketi'yle Kovid-19 salgınından alınan dersler, AB+ ülkelerindeki sığınma prosedürlerinin modernleştirilmesinde ve iyileştirilmesinde değerli olabilir.

ISBN 978-92-9485-538-1

